

Kapten Pinello på Ramneberg

Ur boken Med lag och slag
Utgiven 1967 Av Sven Rydstrand

Johan Baptista Pinello var italienare till börden, född i Genua den 27 maj 1682. Hans fader var en kapten, Domenico Pinello, som på 1690-talet stupade i en strid mot barbareskstaterna. Johan Pinello begav sig i ungdomen till sjöss med ett fartyg som vid ett tillfälle förläste och strandade på norska kusten. Den unge italienaren lärde där känna några svenskar, och efter utbildning i ridkonsten övergick han år 1702 till den svenska armén och antog då även den lutherska läran. Pinello deltog i flera drabbningar under Karl XII:s krig, och på Poltavas slagfält låg han som dödförklarad i två dygn. Liksom de flesta av Poltavas fångna karoliner blev Pinello förd till fånglägren i Sibirien, men eftersom han var en rikt begåvad man blev han i Tobolsk anställd som lärare för några ryska furstars barn.

I Sibirien vistades Pinello under sex år, varefter han till slut lyckades fly och kom över till vårt land. Här fick han genast befattning som kapten för Bohusläns dragonkompani, och han deltog bl. a. i 1716 års norska fälttåg, där han utmärkte sig för mod och tapperhet. År 1748 erhöll han avsked från militärtjänsten och fick då överstelöjtnants titel och värdighet.

Han adlades år 1751 och skrev sig sedan som naturaliserad svensk adelsman "Johan Pinello till Ramneberg" efter gården Ramneberg i Svarteborgs socken, där han bodde de sista åren och där han dog år 1775. Som kapten bebodde han löjtnantbostället Västersäter, även i Svarteborg. Sin gudstjänst firade han söndagligen i den närbelägna Moo kyrka, och därför skänkte han den kyrkan både altartavla och predikstol.

Vid häradstinget på Kviström den 31 mars 1744 skrevs följande anteckning i domboken om kapten Pinello:

Beviljades kaptenen välborne herr Johan Baptista Pinello skaft- och skötebrev uppå hela frälsehemmanet Ramneberg i Svarteborgs socken, som han för 1400 daler silvermynt köpt av ränthemästaren, välbetrodde Cornelius Asp och dess hustru Rebecka Wäfwär å egna och hovrättskommisarien herr Alexander Wäfwär och dess framlidne syster Catharina Wäfwärs omyndiga barns vägnar, enligt köpeavhandling av den 30 december 1741.

Vid samma ting förekom även följande ärende:

Kaptenen välborne herr Johan Baptista Pinello kärar igenom fullmäktigen löjtnanten välborne herr Wilhelm Albrekt D. Ortimont till samtliga rusthållare å Lilla Aspong nordgården angående ett stycke äng, Holmen kallat, som bemälte Aspongs åbor skola innehava över ån, som löper utur Aspesjön i Bullarevattnet, vilken enligt en sexmannasynedom av år 1652 skall vara skillnaden emellan de övriga närgränsande hemmanen, och som det skall vara synbart att samma äng ligger öster om ånen vid herr kaptenens övriga egendom och svaranderna för deras hemman, som är belägna väster om ånen, ej emot bemälte dom kan tillvälla sig någon egendom öster om ånen, så är käranden herr kaptenens påstående att svaranderna måtte förpliktas att till Ramneberg återställa det hittills i orättmätigt bruk havda ängestycket Holmen kallat.

Till gensvar häremot anför svaranderna, att ehuru väl de intet nekade därtill att ånen som löper ur Aspesjön i Bullaren gör rätta skillnaden emellan parternas hemman, så skall det likväl härvid vara till att märka, att samma å skurit sig ut och gått en annan väg än den som av

gammalt varit, förmodandes att herr kaptenen ej lærer få någon betjäning därav utan att de rätteligen må bliva bibehållna vid den egendom som av ålder och i urminnes tider legat till deras hemman, varvid även från svarandesidan påmintes, att om åen således som förbenämnt är tagit sig tvenne vägar, så skall den ena kallas den östra och den andra den västra åen, vilket i lika måtto skall bestyrkas av ett gammalt oläsligt pergamentsbrev under 1473, varutinnan svaranderna förmenar att om det kunde läsas, så skulle där stå inryckt något om den omtvistade ången.

Resolution: Som detta tvistemålet rörande ett stycke äng emellan frälshemmanet Ramneberg och odelshemmanet Lilla Aspong icke utan föregången syn med slut avhjälpas kan, ty prövar häradsrätten skäligt att hänskjuta den till en laga häradsägосyn, vilken på vidare anfordran å laga synetid ske skall, så vida parterna ej annorledes i vänlighet skulle kunna åsämjas, som till besked lämnas.

Kaptен Pinello

Domböckerna före 1750 har intet vidare att förmåla om föregående ärende, men år 1745 är kapten Pinello åter vid tinget angående efterföljande sak:

Kaptenen välbemälte J. B. Pinello tilltalte efter föregången stämning Jöns Mattsson på Gregeröd, för det att han uppsatt en gärdesgård emellan dess kaptensboställe Skärvum tillhörigt en fjärdedels hemman Sissel-ängs äng och gymnasiehemmanet Gregeröds äng över skillnaden, som av ålder varit, samt åter i några år slagit och uppskurit samma äng av Sissel-ängs ägor. Påståendes herr kaptenen att svaranden ej allena må bliva pålagd att denna olaga gärdesgård upptaga utan ock plikta och ersätta herr kaptenen dess skada och omkostnad.

Svaranden kan väl icke påstå att rätta skillnaden emellan Sisseläng och Gregeröd är på det ställe som gärdesgården är uppsatt men betygar på det högsta att han icke tillägnar sig något vidare än dess förman före honom haft, vårfore han ock är villig att rätta vad han kan hava felat, liksom han ock tillförne har lovat herr kaptenen att till våren upptaga gärdesgården.

Herr kaptenen påminte härvid att svaranden även skall hava intagit ett stycke av Sisselängs betesmark och det till dess ingärde lagt, som herr kaptenen i lika måtto påstår må bliva åter utlagt.

Och alldenstund svaranden i lika måtto lovade att upptaga gärdesgården och utlägga det stycke utmark av Sisselängs äng, som till svarandens ägor blivit inhägnat, samt att hädanefter uti nyttjandet vilja rätta sig efter den skillnad, som av ålder varit och i ingen måtto den överskrida. Fördenskull som käranden kapten Pinello fann sig därmed tillfreds, dock med förbehållet att av svaranden få sex daler silvermynt till någon ersättning för dess havda omkostnad, så emedan svaranden sådant sig även åtog, blev saken därmed avstannad.